

Turnhout, Veilige stad

Actieplan

Opstart safer cities

Beleidsaanbevelingenrapport

Actieplan

Uitrol

Lange termijn visie

Veilig Turnhout

Inleiding

Aandacht voor straatintimidatie en grensoverschrijdend gedrag in het openbaar domein neemt toe en meer en meer lokale besturen zetten in op de aanpak ervan. Het stadsbestuur wil dat iedereen zich thuis kan voelen in onze stad en discriminatie, intimidatie en grensoverschrijdend gedrag horen hier niet thuis.

Op 30 juni 2022 (2022_CBS_01168 van 30/06/2022) tekende de stad Turnhout in op de Vlaamse subsidies plan Samenleven, voor onder andere de actie 'lokaal actieplan straatintimidatie ontwikkelen en uitrollen'. Voor het eerste projectjaar sloot de stad een samenwerking met Plan International (2023_GR_00050 op 27/3/2023) voor de uitrol van het project Safer Cities in Turnhout.

Plan International stelde het digitaal platform 'Safer Cities' ter beschikking waarop iedere burger ervaringen op het openbare domein van Turnhout kon delen. Daarnaast begeleidde de organisatie ook een groep jongeren – leerlingen STW van het Heilig Graf – om beleidsaanbevelingen te formuleren en een sensibiliseringsactie uit te werken.

Specifiek in Turnhout zetten we binnen het project Safer Cities niet alleen in op jongeren maar betrekken we verschillende bevolkingsgroepen. Straatintimidatie belangt iedereen aan, iedereen is potentieel slachtoffer. Iedereen moet zich veilig kunnen voelen in onze stad. De seniorenadviesraad richtte een eigen werkgroep op en de Preventiedienst van Stad Turnhout begeleidde een focusgroep waarin vrouwen, mensen met LGBTQIA+ achtergrond en mensen met migratieachtergrond zich mee bogen over de problematiek in onze stad en ook beleidsaanbevelingen formuleerden.

Plan International stelde een beleidsaanbevelingenrapport op. Hiervoor analyseerde ze de resultaten van het digitaal platform, consulteerde bestaande stedelijke onderzoeken en rapporten en bevroeg stedelijke partners en diensten. Maar de belangrijkste input voor het rapport kwam van de verschillende werkgroepen van burgers: de jongeren van het Heilig Graf, de werkgroep van de seniorenadviesraad en de focusgroep van volwassenen.

Op 30 november 2023 (2023_CBS_02087 van 31/11/2023) nam het college kennis van het beleidsaanbevelingenrapport en op 20 januari 2024 werd het rapport officieel overhandigd aan het college en de lokale politie.

Op 6 juli 2023 (2023_CBS_01261 van 6/7/2023) tekende stad Turnhout opnieuw in op de actie 'lokaal actieplan straatintimidatie ontwikkelen en uitrollen' binnen de Vlaamse subsidies Plan Samenleven. Het lokale bestuur wil in het tweede en derde projectjaar – samen met de lokale politie – de beleidsaanbevelingen omzetten in concrete acties op het terrein.

De beleidsaanbevelingen werden ingedeeld in 5 thema's of werkpakketten en per pakket werd 1 dienst als trekker aangeduid. Een stuurgroep met de 5 trekkers én de politieke verantwoordelijke schepenen en burgemeester werd ingericht om het geheel te coördineren, de uitwerking van de verschillende pakketten op te volgen en afstemming tussen de pakketten te bewaken.

Op de stuurgroep van 12 januari 2024 werd dit ontwerp van actieplan gefinaliseerd.

Werkpakket 1: Politie/justitie

Actie	Beschrijving	Partners	Output	Timing	Status
Controles op openbaar domein	In de schoot van het project "overlast" worden acties opgemaakt die verhoogde aanwezigheid creëren van politie op plaatsen en tijdstippen die door de referentiegroepen worden aangeduid als "onveilig"	Polypool – PP Turnhout - agenten	Verlaging van het aantal als "onveilig" aangevoelde plaatsen.	Reeds lopende	Voortdurend PDCA
Controles in het uitgangsleven	Een actievere preventieve houding van de patrouilles in het uitgangsleven waarbij de uitbaters en verantwoordelijken van de horeca worden aangesproken.	Polypool – PP Turnhout	Band tussen horeca en politie wordt in de verf gezet en bezoekers weten dat samenwerking tussen horeca en politie lopende is.	Aansturing medewerkers wordt opgestart vanaf januari	In opstart
Controles in het uitgangsleven	In samenwerking met horeca uitwerken van een reglement van inwendige orde dat toelaat dat horeca zaken overtreders kunnen weren in het uitgangsleven.	Politie - horeca	Buiten het "lik op stuk" beleid van de horeca zaken zelf, kan dit ook uitlopen op plaatsverboden in geval van recidive.	Voorjaar 2024	In opstart
Drempelverlagend werken	Eveneens kaderend in het project "overlast" wordt ingezet op uitbreiding van het aantal leden "fietsteam". Door de verhoogde inzet en betere aanspreekbaarheid van fietsteam vs "combi" wordt drempelverlagend gewerkt.	Biketeam politie	Meer zichtbare en aanspreekbare politieaanwezigheid in stadscentrum.	Reeds lopende	Voortdurend PDCA
Drempelverlagend werken / training	De wijkagenten zullen opgeleid/gesensibiliseerd worden over het probleem en waar nodig meer zichtbaar en aanspreekbaar zijn op de plaatsen en tijdstippen die door de referentiegroepen worden aangeduid als "onveilig" in hun specifieke wijk.	PP Turnhout	Verlaging van het aantal als "onveilig" aangevoelde plaatsen.	Wijkoverleg-momenten vanaf januari	In voorbereiding

Drempelverlagend werken / training	De interventiediensten zullen opgeleid/gesensibiliseerd worden over het probleem. In de mate van het mogelijke zullen zij meer zichtbaar zijn op de plaatsen en tijdstippen die door de referentiegroepen worden aangeduid als "onveilig". Tevens wordt er aangestuurd om ook "uit de combi" op die plaatsen aanwezig te zijn.	polypool	Betere en meer aanspreekbaarheid politie in stadscentrum en verlaging van het aantal als "onveilig" aangevoelde plaatsen.	Korpsbijeenkomsten vanaf januari	In voorbereiding
Kwaliteitsverbetering	Bij contactname van de onthaalpunten in Turnhout zal het slachtoffer de mogelijkheid krijgen om op afspraak met een inspecteur van het geslacht naar keuze van het slachtoffer over de feiten te praten. Bij aangifte via het E-loket zal het slachtoffer door de politie gecontacteerd worden. Het onthaalteam worden hiervoor nog eens extra gesensibiliseerd	Onthaalmedewerkers van HC en PP	Betere opvang slachtoffers van seksueel geweld.	Reeds lopende maar extra sensibiliseringsmomenten vanaf januari	lopende
Kwaliteitsverbetering	Het opstarten van een project jeugd/scholenagent	Scholengemeenschappen Turnhout – PP – polypool -jeugd en gezin – Preventiedienst	Verbetering van contacten tussen politie en schoolgaande jeugd	Voorbereidende fase in voorjaar 2024	Nog te starten
Nazorg	Het team jeugd en gezin wordt op de hoogte gehouden van elke aangifte en zal in het kader van slachtofferbejegening nazorg op zich nemen of juiste doorverwijzingen doen in samenspraak met het slachtoffer.	Onthaal – jeugd en gezin – interventie	Een professionele opvang van slachtoffers door speciaal opgeleid personeel, die hiertoe ook voortdurende bijscholing ontvangen.	Reeds lopende	Voortdurend PDCA
Samenwerking en afstemming met stadsdiensten	Politie neemt actief deel aan de stuurgroep straatintimidatie en eventuele werkgroepen die in de	Preventiedienst, communicatiedienst, cluster ruimte,	Afgestemd actieplan en samenwerking op het terrein	Reeds lopende	Doorlopend

	schoot van dit actieplan worden opgericht.	jeugddienst en andere stedelijke partners	tussen verschillende betrokken diensten		
--	--	---	---	--	--

Werkpakket 2: openbaar domein

Actie	Beschrijving	Partners	Output	Timing	Status
	Dagelijks (7/7) ledigen van de openbare vuilbakken binnen de ring	Stad - Reinigingsdienst	tegengaan van klein zwerfvuil in de stad		In uitvoering
	3/week ledigen van de openbare vuilbakken buiten de ring	Stad - Reinigingsdienst	Tegengaan van klein zwerfvuil buiten de stadsring		In uitvoering
	Vuilbakkenplan 2019: 160 openbare vuilbakken geplaatst met kleine opening	Stad - reinigingsdienst	Tegengaan van zwerfvuil		In uitvoering
	3/week ledigen van de droldroppers (100tal)	Stad - Reinigingsdienst	Aanpak hondenpoepproblematiek		In uitvoering
	5/7 ruimen van sluikestort (op weekdays binnen 24u na melding)	Stad - Reinigingsdienst	Opruimen sluikestorten		In uitvoering
	3/week sluikestort verwijderen rond glasbollen	Stad - Reinigingsdienst	Opruimen van sluikestort		In uitvoering
	Dagelijks inzet van straatvegers Week 3p - WE: 1p	Stad - Reinigingsdienst	Rein houden van centrum		In uitvoering
	Dagelijks inzet van kleine borstelwagens Week:2 - WE 1	Stad - Groen- en einigingsdienst	Vegen van stoepen voornamelijk in centrum + vegen van fiestpaden		In uitvoering
	Dagelijks (5/7) inzet van grote borstelwagen	Stad - Groen- en reinigingsdienst	Vegen straten, goten, opruim blad enz.		In uitvoering
	1/maand ophalen grofvuil	Stad - reinigingsdienst	Opgelet: nieuwe ovam regels maken ophaling complex		Te bekijken hoe verder
	1/week ophaling zwerfvuilzakken Jaarlijks 2500 zakken	Stad - Reinigingsdienst	Ondersteuning zwerfvuilvrijwilligers		In uitvoering
	160 actieve zwerfvuilvrijwilligers	Vrijwilligers + stad	Bewoners betrekken bij het opruimen van zwerfvuil		In uitvoering
	Tellingen van klein zwerfvuil op vaste locaties	Vroeger door de stad, nu OVAM vaststellers	Metten is weten		In uitvoering
	Permanent groenonderhoud ganse stad	Stad en externe aannemers	Aantrekkelijk openbaar domein		In uitvoering

	Afspuiten van banken en zitmodules	Stad – Reinigingsdienst	Onderhouden van straatmeubilair		In uitvoering
	Inventaris groen	Groendienst stad	Analyse van het groenarsenaal met aangeven van oude, te vervangen groenperken		Recent in uitvoering
	Uitbreiden van de gasvaststellers	Preventiedienst	handhaving		In uitvoering
	peukenacties	OVAM en stad	handhaving		Op afroep?
	App mooimakers: in testfase bij zwerfvuilverwilligers	Mooimakers en stad	Meldingen ivm sluiksorten en zwerfvuil		In uitvoering + uit te breiden naar burgers
	Meldingssysteem stad Turnhout: korte opvolging van sluikstorten ed	Stad: meldpunt en Gr en R dienst	Eenduidig meldingssysteem gekoppeld aan werkbonnen		In uitvoering
	Inzetten op ondergrondse afvalstraten	Milieudienst	Vergemakkelijken van het aanbieden en sorteren van afvalstromen in dicht bebouwde gebieden		in uitvoering en in planning
	Ondergronds brengen van glasbollen	Milieudienst	We zien een vermindering van sluikstorten rond deze locaties		in uitvoering en in planning
	Zwerfvuilacties industrie	IOK en stad	Jaarlijkse actie rond zwerfvuil		Jaarlijks in uitvoering
	Zwerfvuilacties door scholen	Leerlingen van de scholen + stad	Opruimen en tevens sensibiliseren van jeugd		In uitvoering
	Containerpark	IOK	Verzamelen afval		In uitvoering
	Opmaak communicatieplan groen- en reiniging openbare reinheid	G+R dienst + communicatiedienst	Informereren en sensibiliseren van de inwoners. Wat doet de stad, wat verwachten we van de inwoners?	2024?	
	Zichtbaarheid van de voertuigen en arbeiders op openbaar domein.	Breder dan G- R dienst?	Voertuigen opvallend maken zodat de zichtbaarheid in het openbaar domein groter wordt		

	Gedragbeïnvloeding stimuleren	G+R dienst + communicatiedienst	We onderzoeken hoe we via slimme interventies en communicatieacties het gedrag van mensen positief kunnen beïnvloeden		Nog te starten
--	-------------------------------	------------------------------------	---	--	----------------

Werkpakket 3: Jeugd

Actie	Beschrijving	Partners	Output	Timing	Status
Jeugdwerkers op hotspots	<p>In Turnhout bestaan er al heel wat initiatieven, zijnde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - SHW (focus op jongeren) - jeugdopbouwwerkers AKIRA - buurtgericht jeugdwerk JD - buurtmakerij - gemeenschapswachten <p>Er is reeds afstemming tussen deze partners over locaties waar er op moet worden ingezet naar aanleiding van signalen.</p> <p>Te onderzoeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe kan grensoverschrijdend gedrag extra onder de aandacht gebracht worden? • Welke mogelijkheden zijn er hier voor het nachtleven? 	<ul style="list-style-type: none"> - CAW - ARKTOS - stadsdiensten (JD, PD) 	<ul style="list-style-type: none"> - Er is extra aandacht voor dit thema onder de jeugdwerkers - sensibilisatie rond dit thema aan actoren actief binnen het nachtleven (security, organisatoren) 	Doorlopend	Nog op te starten
Sensibilisering jongeren	<p>Vanuit het JWZO worden er voor de jeugdwelzijns-werkers 3 themadagen georganiseerd rond seksueel grensoverschrijdend gedrag</p> <ul style="list-style-type: none"> • Themadag 1: algemene informatie (2 vormingen: Sensoa Vlaggensysteem, hoe reageren op seksueel trauma) • Themadag 2: online seksueel overschrijdend gedrag • Themadag 3: gevoeligheden bij het bespreken van dit thema 	<p>JWZO en alle aanwezige partners</p> <p>Sensoa</p> <p>Punt vzw</p> <p>Zohra Lkasbi</p> <p>Vormingscentrum</p> <p>HIVSET</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdwelzijnswerkers zijn sterker gewapend om rond dit thema aan de slag te gaan met hun jongeren. • Jongeren worden gesensibiliseerd over wat wel en niet kan en hoe ze gepast kunnen reageren. 	<p>Themadag 1: 11 maart 2024</p> <p>Themadag 2: 6 mei 2024</p> <p>Themadag 3: 16 oktober 2024</p>	Themadagen liggen vast en jeugdwelzijnswerkers zijn uitgenodigd.

Fietspool	<p>We onderzoeken wat de mogelijkheden zijn tot het organiseren van 'fietspooling' tijdens het uitgaansleven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op de JR wordt dit idee besproken en worden er voorstelling uitgewerkt om dit in de praktijk werkelijk te maken 	Jeugdraad Jeugdverenigingen Organisatoren fuiven	<ul style="list-style-type: none"> • Voorstellen tot het organiseren van fietspooling in het uitgaansleven • Implementatie van (één van) deze voorstellen 	Dit punt wordt op de jeugdraad van februari geagendeerd	Nog op te starten
-----------	--	---	---	---	-------------------

Werkpakket 4: Preventie

Actie	Beschrijving	Partners	Output	Timing	Status
Referentie-personen	<p>We creëren een netwerk van professionals in de openbare ruimte die slachtoffers kunnen begeleiden en kunnen reageren in situaties van intimidaties.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. We inventariseren de referentiepersonen binnen de stedelijke werking, en bij uitbreiding binnen de partnerwerkingen. 2. We bieden hen handvaten aan: een stappenplan voor als slachtoffers zich melden én omstaanderstraining (zie onder) 3. We dragen de referentiepersonen uit als aanspreekpunten in de stad. 	<p>Communicatie Eerstelijnsdiensten stad: gemeenschapswachten, stadsbedrijven, jeugddienst, OCMW, Partnerorganisaties: straathoekwerk, ...</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lijst met referentiepersonen 2. Beeldcampagne: spreek mij aan! 	<p>Oplijsting tegen januari Opleiding referentiepersonen tegen mei Beeldcampagne: mei (17mei Idahot?)</p>	Nog te starten
Omstaanders-training	<p>We willen tegen de zomer van 2025 300 mensen de omstaanderstraining aangeboden hebben. We beginnen met de referentiepersonen/ collega's die op straat of in hun werkomgeving geconfronteerd kunnen worden met voorvallen van intimidatie en/of discriminatie. Nadien breiden we het aanbod uit naar burgers. We willen dit doen aan de hand van enkele opgeleide</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hannah Arndt/Avansa/sensoa als opleidingspartner. - Collega's uit verschillende diensten die train de trainer willen volgen 	<ul style="list-style-type: none"> - Minstens 4, liefst 6 collega's die opgeleid zijn als lesgever: - 1 collega uit jeugddienst, 1 collega bij stadsbedrijven, 1 bij Preventie, extra opgeleiden bij stadsbedrijven en bij sport zijn aangewezen om 	<p>Train de trainers – opgeleid tegen maart 2024, eerste groepen collega's opgeleid tegen mei.</p>	Nog te starten

	medewerkers die de training kunnen geven aan anderen.		hun collega's, achterban op te leiden.)		
Safe spaces	<p>We creëren plaatsen waar slachtoffers van intimidatie en grensoverschrijdend gedrag binnen kunnen gaan en begeleid worden.</p> <p>We starten met de eigen stedelijke locaties (stadskantoor, welzijns-campus, toerisme, Wollewei, musea, ...) én bevragen Horeca, middenstand en middenveldorganisaties.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. We ondersteunen medewerkers in het omgaan met meldingen en voorzien een helder stappenplan, richtlijnen over hoe te reageren en een opleiding 2. We zorgen ervoor dat burgers deze safe spaces kunnen herkennen (poster, sticker, ..) 	<p>Stedelijke locaties Communicatiedienst Lokale economie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lijst met safe spaces waar medewerkers weten hoe te reageren wanneer een slachtoffer zich aandient. - Herkenbaar beeld – safe space 	<p>Bekendmaking eerste safe spaces – mei 2024</p>	<p>Nog te starten</p>
Aandacht voor 'veiligheid' op evenementen	<p>Bijkomstig is het belangrijk om dit ook bij evenementen door te trekken en duidelijk te communiceren waar je als stad voor staat.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. In beleid van evenementen bewustmaking rond safe spaces opnemen. 2. Zichtbaar maken dat een evenement van de stad een safe space moet zijn 	<p>Dienst evenementen communicatie</p>	<p>Beleid bij dienst evenementen in kader van stedelijke evenementen en bewustmaking van andere organisatoren in dit thema. Beeldcampagne op evenementen</p>	<p>Tegen de zomer – campagne voor zomer-evenementen</p>	<p>Nog te starten</p>

	(cfr Gentse feesten, reggae geel, ask angela.)				
Participatie	<p>We richten een klankbordgroep op om burgers te betrekken bij de uitrol van het actieplan: acties aftoetsen bij de leden en hen inschakelen als ambassadeurs voor dit actieplan.</p> <p>We bevragen de burgers die betrokken zijn bij het ontwikkelen van het beleidsaanbevelingenrapport (focusgroepen, melders op het platform, ...).</p>	Klankbordgroep	Actieve deelname aan de campagne stimuleren	Doorlopend	Nog te starten
Procedure meldingen samenlevingsproblemen	<p>We werken een procedure / flow uit voor meldingen van onveiligheid(sgevoel) en intimidatie.</p> <p>In deze procedure wordt beschreven per soort melding wie de verantwoordelijkheid heeft om met de melding aan de slag te gaan en welke stappen ondernomen moeten worden.</p>	stuurgroep	Duidelijke procedure en afspraken over aanpak van meldingen	april	Nog op te starten
Stuurgroep straatintimidatie	Voor de opmaak, uitrol en opvolging van het actieplan wordt een stuurgroep ingericht waarin de verschillende betrokken diensten hun acties en plannen delen, op elkaar afstemmen en samenwerkingen onderzoeken.	Communicatiedienst, cluster Ruimte, Jeugddienst, Politie, bevoegde schepenen	3maandelijks overleg	doorlopend	In uitvoering

Werkpakket 5: Communicatie

Actie	Beschrijving	Partners	Output	Timing	Status
sensibiliseringsactie	Jongeren delen flyers en sleutelhangers uit aan passanten inde Gasthuisstraat met de oproep om te reageren wanneer ze getuige zijn van intimidatie en grensoverschrijdend gedrag. Hierbij verwijzen ze naar de 5 A's, 5 strategieën die je als omstaander kan hanteren.	Plan International, jongeren Heilig Graf, SAR, focusgroep, politie	Passanten worden aangesproken om te reageren	20 januari	In voorbereiding
Lancering actieplan pers	Vertegenwoordigers van de verschillende focusgroepen overhandigen officieel het beleidsaanbevelingenrapport aan het college en de lokale politie. Als antwoord op de verschillende beleidsaanbevelingen, stelt het college en de korpschef het actieplan voor	Plan International, jongeren Heilig Graf, SAR, focusgroep, politie	Persmoment met vraaggesprek	20 januari	In voorbereiding
Communicatieplan	Op basis van het goedgekeurde actieplan ontwikkelt de communicatiedienst ism de verschillende trekkers en de stuurgroep een communicatieplan. Naast algemene communicatie over de verschillende acties vormen doelgroepgerichte sensibiliseringcampagnes een belangrijk onderdeel van dit plan.	Preventiedienst, Omgeving, Jeugddienst, Lokale politie	Communicatieplan	februari	Op te starten
Sensibiliseringsactie 2	Een graffitikunstenaar maakt life een kunstwerk op waarin situaties worden getoond van intimidatie en grensoverschrijdend gedrag en vooral ook de manier waarop je kan reageren als omstaander wanneer je getuige bent van dergelijke situaties.	Sven Hardies, klankbordgroep	Verplaatsbaar kunstwerk over de 5 strategieën waarmee een omstaander kan reageren	18 mei	Nog te starten